

RES

CZASOPISMO INSTYTUTU HISTORII UMCS

HISTORICA

NR 52 ROK 2021

RES —————
CZASOPISMO INSTYTUTU HISTORII UMCS
HISTORICA
—————
—————

RADA NAUKOWA/SCIENTIFIC BOARD

Daniel Peter Bagi (University of Pécs, Hungary)
Ilona Czamańska (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland)
Luca Fezzi (University of Padua, Italy)
Roman Stanisław Jurkowski (University of Warmia and Mazury in Olsztyn, Poland)
Tomasz Knoz (Masaryk University in Brno, Czech Republic)
Anamarija Kurilić (University of Zadar, Croatia)
Tomasz Jerzy Pawelec (University of Silesia in Katowice, Poland)
Sergij Posokhov (V.N. Karazin Kharkiv National University, Ukraine)
Benet Salway (University of London, Great Britain)
Victor Spinei (Iași Institute of Archaeology, Romania)
Gvido Straube (University of Latvia, Latvia)
Jan Kazimierz Szymczak (University of Lodz, Poland)
Rustem Tchunchuk (Kazan Federal University, Russian Federation)
Jacek Wijaczka (Nicolaus Copernicus University in Toruń, Poland)
Jakub Wojtkowiak (Adam Mickiewicz University in Poznań, Poland)
Leo Leonid Opanas Zaszkilniak (Ivan Franko National University of Lviv, Ukraine)

KOMITET REDAKCYJNY/EDITORIAL COMMITTEE

REDAKTOR NACZELNY/EDITOR-IN-CHIEF

Krzysztof Latawiec (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland)

REDAKTORZY TEMATYCZNI/THEME EDITORS

Artur Górak (Archival Sciences, Documentation Management, Auxiliary Sciences of History
(Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Joern Happel (History 19th-20th Centuries, Social History (University of Basel, Switzerland))
Eriks Jekabsons (Modern History 19th-20th Centuries, Political History (University of Latvia, Latvia))
Ireneusz Łuć (Ancient and Medieval History (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Miroslav Novotný (Modern History 16th-18th Centuries
(University of South Bohemia in České Budějovice, Czech Republic))
Marek Woźniak (Methodology of History, History of Historiography (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Lyubov Zhvanko (Modern History 19th-20th Centuries, History of Science (Kharkiv State Veterinary Academy, Ukraine))

REDAKTORZY JĘZYKOWI/LANGUAGE EDITORS

Przemysław Malec (English (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Małgorzata Paprota (English (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Anna Maziarczyk (French (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Katarzyna Wójcik (German (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))
Artur Sadecki (Russian (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland))

SEKRETARZE/SECRETARIES

Robert Stępień (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland)
Wojciech Michalski (Maria Curie-Skłodowska University in Lublin, Poland)

ADRES KOMITETU REDAKCYJNEGO/ADDRESS OF EDITORIAL COMMITTEE

Instytut Historii UMCS
Pl. M. Curie-Skłodowskiej 4a, 20-031 Lublin
<https://journals.umcs.pl/rh/index>; e-mail: reshistorica@umcs.pl

RES

CZASOPISMO INSTYTUTU HISTORII UMCS

HISTORICA

NR 52 ROK 2021

Recenzenci nr 51 i 52 z 2021 roku

Katarzyna Balbuza, Vladyslav Berkovskyy, Adam Bosiacki, Edward Dąbrowa, Radosław Domke, Leonid Gorizontov, Ryszard Gryz, Anna Jabłońska, Violetta Julkowska, Szymon Kazusek, Agata Kluczek, Janusz Kłapeć, Robert Kołodziej, Marcin Kruszyński, Mariusz Kulik, Sylwia Kuźma-Markowska, Jacek Legieć, Igor Lukoyanov, Dariusz Magier, Lidia Michalska-Bracha, Janusz Mierzwa, Wojciech Mruk, Stanisław Obirek, Tomasz Osiński, Jerzy Pająk, Oleh Petrechko, Wojciech Piasek, Jacek Pielas, Lyudmyla Posokhova, Dariusz Rolnik, Paweł Sierżega, Dorota Skotarczak, Aleksander Skrzypietz, Andrzej Szabaciuk, Jerzy Szczepański, Agnieszka Teterycz-Puzio, Dmytro Vaschuk, Alexey Vasilyev, Dorota Wereda, Grzegorz Zackiewicz

REDAKCJA JĘZYKOWA/EDITING

Przemysław Malec (język angielski)

Mateusz Byra (język polski)

Artur Sadecki (język rosyjski)

Projekt okładki i stron tytułowych/Cover and title pages design

Agnieszka Muchowska

Skład/Typesetting

Agnieszka Muchowska

Streszczenia opublikowanych artykułów są dostępne online w międzynarodowej bazie danych „The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” <<http://cejsh.icm.edu.pl>>
Summaries of published articles are available online in the international database
“The Central European Journal of Social Sciences and Humanities” <<http://cejsh.icm.edu.pl>>

Czasopismo znajduje się na liście referencyjnej ERIH Plus/

The journal is on the ERIH Plus reference list

Czasopismo indeksowane jest w międzynarodowej bazie Directory of Open Access Journals (DOAJ)/

The journal is indexed in the Directory of Open Access Journals (DOAJ)

© Wydawnictwo UMCS, Lublin 2021

ISSN 2082-6060

Czasopismo wydawane jest online i w wersji drukowanej, pierwotną wersją czasopisma jest wersja online:
<https://journals.umcs.pl/rh/issue/archive>

The journal is published both in the printed and online version, the latter being its primary edition.

The online version of the journal is available at <https://journals.umcs.pl/rh/issue/archive>

Informacje o dacie zgłoszenia i publikacji artykułów znajdują się na stronie internetowej "Res Historica"
(<https://journals.umcs.pl/rh>) w metadanych artykułów.

Information about the dates of article submission and publication can be found on the webpage of "Res Historica"
(<https://journals.umcs.pl/rh>) in the article's metadata section.

PUBLISHED BY WYDAWNICTWO UNIwersYTETU MARII CURIE-SKŁODOWSKIEJ

20-031 Lublin, ul. Idziego Radziszewskiego 11, tel. (81) 537-53-04

e-mail: sekretariat@wydawnictwo.umcs.lublin.pl www.wydawnictwo.umcs.eu

Sales Department: tel./faks 81 537-53-02

Internet Bookstore: www.wydawnictwo.umcs.eu

e-mail: wydawnictwo@umcs.eu

Printed and bound in Poland: Mazowieckie Centrum Poligrafii Wojciech Hunkiewicz
ul. Lisi Jar 29, 05-270 Marki

Wszystkie artykuły i recenzje zostały poddane badaniu antyplagiatowemu
All articles and reviews have been subjected to anti-plagiarism research

Table of Contents
Spis treści

ARTYKUŁY

- HANNA APPEL
Inwektywy i paszkwile na Cezara 11
Invectives and Lampoons Against Caesar
- MARIUSZ BARTNICKI
Zabić księcia! „Oprawcy” księcia Andrzeja Bogolubskiego w świetle ruskiej
tradycji historiograficznej XII–XV w. 35
Kill the Prince! The „Torturers” of Prince Andrey Bogolyubsky in the Ruthenian
Historiographic Tradition of the 12th–15th Centuries
- AGNIESZKA NALEWAJEK
O liczebności dworu królewskiego Kazimierza Jagiellończyka w świetle spisów
dworzan z 1470 i 1478 r. 61
Population of the Royal Court of Casimir IV Jagiellon in the Light of the Censuses
of Courtiers from the Years 1470 and 1478
- MARIUSZ SAWICKI
Biskup Würzburga Johann Philipp von Schönborn we francuskojęzycznej
korespondencji Charlesa II i Jamesa II Stuartów z lat 1652–1673 85
Bishop of Würzburg Johann Philipp von Schönborn in Correspondence
in the French Language of Charles II and James II Stuart from 1652–1673
- DOROTA GREGOROWICZ
Audiencja publiczna nuncjusza apostolskiego Galeazza Marescottiego
na sejmie elekcyjnym 1669 r. Znaczenie i ceremonial 109
The Public Audience of the Apostolic Nuncio Galeazzo Marescotti
at the Election Sejm of 1669, Its Significance and Ceremonial
- JAROSŁAW PIETRZAK
Czy można służyć dwóm paniom? Mikołaj Krogulecki na dworze Marii Kazimiery
d’Arquien Sobieskiej i Elżbiety z Lubomirskich Sieniawskiej 141
Is It Possible to Serve Two Ladies? Mikołaj Krogulecki at the Court
of Maria Kazimiera d’Arquien Sobieska and Elżbieta Sieniawska née Lubomirska

ZBIGNIEW HUNDERT ¹⁷⁹	
Przekaz informacji na temat starcia pod Hodowem 11 czerwca 1694 r. Propaganda dworska Jana III?	179
Circulation of the Information About Battle of Hodów (11th June 1694): as the Element of the Court Propaganda of Jan III Sobieski?	
STANISŁAW BORIDCZENKO	
Язык как символ. О языке надгробий Пружанского некрополя.	219
Language and Symbol: on the Language Component of the Gravestone Inscriptions at the Pruzhany's Cemetery	
Język i symbol. O języku inskrypcji nagrobnych na cmentarzu w Pruzanie	
IRMINA WAWRZYCZEK	
Behind the Facade of Victorian Womanhood: Cultural Implications of Helena Modjeska's Coverage in the American Press, 1877–1909	237
Pod maską wiktoriańskiej kobiecości. Kulturowe implikacje przedstawień Heleny Modrzejewskiej w prasie amerykańskiej (1877–1909)	
ALEKSANDRA LUBCZYŃSKA	
Narodowa Demokracja w procesie kształtowania świadomości i tożsamości narodowej Polaków przed I wojną światową w świetle publicystyki „Przeglądu Narodowego” (1908–1914)	257
National Democracy Shaping Pre-War Polish Consciousness and Identity Through the Journal „Przegląd Narodowy” (1908–1914)	
ANNA IZABELLA ZALEWSKA	
Countless and Uncountable (?) Victims of Chemical Weapons, May 1915	281
Niepoliczone i niepoliczalne (?) Ofiary broni chemicznej, maj 1915 r.	
IZABELA KRASIŃSKA, PIOTR SŁAWIŃSKI	
Powiat opatowski w czasie I wojny światowej w świetle doniesień „Dziennika Urzędowego C. i K. Komendy Obwodowej w Opatowie” (1915–1918)	313
The Opatów County During World War I in the Light of the Reports of the „Dziennik Urzędowy C. i K. Komendy Obwodowej w Opatowie” (1915–1918)	
ADAM KOPCIOWSKI	
Regaining Independence in the Light of the Provincial Yiddish Press. November 1918 on the Pages of the „Lubliner Tugblat” Daily	333
Odzyskanie niepodległości w świetle prowincjalnej prasy jidysz. Listopad 1918 r. na łamach dziennika „Lubliner Tugblat”	
PAULINA KORNELUK	
Park Miejski i tereny poforteczne w koncepcji społecznej i historycznej miasta Zamościa w okresie międzywojennym	355
The Municipal Park and the Post-fortress Grounds in the Socio-historical Approach to Zamość in the Inter-war Period	
ROMAN WYSOCKI	
Stanowisko ukraińskich środowisk politycznych w II Rzeczypospolitej wobec „pacyfikacji Galicji Wschodniej” w 1930 roku	379
The Stance of Ukrainian Political Circles in the Second Polish Republic Towards the „Pacification of Eastern Galicia” in 1930	

GRZEGORZ KULKA

- Zatarg honorowy pomiędzy gen. Władysławem Bortnowskim a byłym wojewodą pomorskim Stefanem Kirtiklisem z lat 1937–1938 403
 Honorary Dispute Between General Władysław Bortnowski
 and the Former Pomeranian Voivode Stefan Kirtiklis From 1937–1938

GRZEGORZ MISIURA

- Działalność naukowo-dydaktyczna i archiwalna profesora Aleksandra Kossowskiego (1886–1965) 417
 Scientific, Didactic and Archival Activities of Professor Aleksander Kossowski (1886–1965)

BARTOSZ KUŁAN

- „Strażniczki” z Pawiaka. Wanda Gawryłow-Jankowska (1907–1994) i Irena Wirszyło (1903–1944) w świetle dokumentów Komisji Historii Kobiet 439
 „Prison Guards” from Pawiak. Wanda Gawryłow-Jankowska (1907–1994) and Irena Wirszyło (1903–1944) in the Light of the Documents from the Polish Women’s History Commission

JOLANTA CHWASTYK-KOWALCZYK, BARBARA RADZIŁOWSKA

- Los polskiego inteligenta na przykładzie dziejów Ignacego Zielińskiego – byłego żołnierza Polskich Sił Zbrojnych na Zachodzie, ekonomisty, pedagoga, lektora i tłumacza języka angielskiego. Studium biograficzno-archiwalne 463
 The Fate of the Polish Intellectual Exemplified with the History of Ignacy Zieliński – a Former Soldier of the Polish Armed Forces in the West, an Economist, Pedagogue, English Lector and Translator. An Archival Biographical Study

TOMASZ CZARNOTA

- Uwięziony, wysunięty na czoło, zganiony, awansowany... Meandry kariery politycznej Tadeusza Dudy, działacza partyjnego i urzędnika państwowego 483
 Imprisoned, Brought Forward, Rebuked, Promoted... The Meanders of a Political Career of Tadeusz Duda, Party Activist and State Official

JOANNA KURCZAB

- Losy rodzin katyńskich w pierwszym okresie po tzw. wyzwoleniu. Demitologizacja aksjologicznego przekonania historyków i członków rodzin katyńskich 529
 The Fates of the Katyn Families in the First Period After the So-called Liberation. An Attempt in Demythologizing the Axiological Beliefs of Historians and Members of the Katyn Families

JUSTYNA BALISZ-SCHMELZ

- Nie tylko paczki i słowa. Aukcja *Przeciw stanowi wojennemu w Polsce – dla Solidarności* . . . 571
 Not Just Aid and Words of Support. *On the Against Martial Law in Poland – for Solidarity Art Auction*

IWONA HOFMAN

- Kierunki badań spuścizny Jerzego Giedroycia – perspektywa interdyscyplinarna . . . 587
 Research Directions of Jerzy Giedroyc’s Legacy – Interdisciplinary Perspective

HUBERT MAZUR

- Archiwistyka, archiwa i archiwalia w wybranych współczesnych podręcznikach do nauczania historii 607
 Archival Science, Archives and Archival Records in Selected History Textbooks

KRZYSZTOF SKUPIEŃSKI

- Kwestia dowodowości archiwaliów a nowsza teoria archiwistyki. 627
 The Issue of the Evidentiary Value of Archival Materials and the Newer Theory
 of Archival Science

MATERIAŁY

ŁUKASZ GULDON

- Archiwum Magistratu miasta Kielce z 1873 r. w świetle ankiety sporządzonej
 dla Komisji Specjalnej do Urządzenia Archiwów przy Ministerstwie Oświecenia
 Publicznego 647
 The Archive of the Magistrate of the Town of Kielce in 1873 in the Light
 of the Survey Prepared for the Special Committee for the Organisation
 of Archives by the Ministry for Public Enlightenment

ARTYKUŁY RECENZYJNE I RECENZJE

MIRON WOLNY

- Spartacus ipse in primo agmine fortissime dimicans quasi imperator occisus est.* Uwagi
 dotyczące pracy: *Spartacus. History and Tradition*, red. D. Słapek, Wydawnictwo
 Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2018, ss. 294 + il. 663
Spartacus ipse in primo agmine fortissime dimicans quasi imperator occisus est.
 Remarks Regarding a Work: *Spartacus. History and Tradition*, ed. D. Słapek,
 Wydawnictwo Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej, Lublin 2018, pp. 294 + il.

DOROTA SKOTARCZAK

- Uwag kilka na temat książki Piotra Sitarskiego, Marii B. Gardy, Krzysztofa Jajko,
Nowe Media w PRL, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020, ss. 250 681
 A Few Notes About Book: Piotr Sitarski, Maria B. Garda, Krzysztof Jajko, *Nowe
 Media w PRL*, Wydawnictwo Uniwersytetu Łódzkiego, Łódź 2020, pp. 250

VIOLETTA JULKOWSKA

- O historii i edukacji w obozowych przestrzeniach pamięci. *Historia w przestrzeniach
 pamięci. Obozy – „miejsca po” – muzea*, red. T. Kranz, Państwowe Muzeum
 na Majdanku, Lublin 2021, ss. 445 + il. 691
 About History and Education in Camp Memory Spaces. *Historia w przestrzeniach
 pamięci. Obozy – „miejsca po” – muzea*, red. T. Kranz, Państwowe Muzeum
 na Majdanku, Lublin 2021, pp. 445 + il.

MARTYNA GRĄDZKA-REJAK

- Karolina Sulej, *Rzeczy osobiste. Opowieść o ubraniach w obozach koncentracyjnych
 i zagłady*, Wydawnictwo Czerwone i Czarne, Warszawa 2020, ss. 456 701